

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

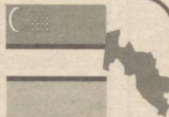
ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил феврал

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

• Баҳоси эркин нархда

**БЕРИНЧИ
УСТУН**

• Яқинда Вазирлар Маҳкамасида Навруз умумхалқ байрамига тайёргарлик куриш ва уни ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг мажлиси бўлди. Унда Навруз умумхалқ байрамини кутаринки руҳда ўтказиш, бунинг учун барча имкониятлардан фойдаланиш зарурлиги таъкидланди ва мутасадди ташкилотларга бажарилиши лозим бўлган ишлар юзасидан аниқ вазифалар топширилди.

• Тошкентда муборак ҳаж сафарини ташкил этиш юзасидан тузилган республика комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасига ҳаж сафарини ташкил қилишда ҳар томонлама ёрдам бериш борасида қилинаётган ишлар ҳақида дин ишлари бўйича қўмита, «Ўзбекистон ҳаво йуллари» миллий авиакомпанияси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги ва бошқа бир қатор идоралар раҳбарларининг ахборотлари тингланди.

• «Хоразм ипағи» ҳиссадорлик бирлашмасида харидоргир маҳсулотлар — помбархт ва вилор ишлаб чиқариладиган бўлди. Ўтган йили бирлашма томонидан тўқилган 165 минг метр помбархт ва вилор ўз вақтида буюртмачилар томонидан сотиб олинди. Бу корхона иқтисодий аҳволининг сезиларли даражада яхшиланишига олиб келди. Бу йил бирлашма аҳли ишлаб чиқариш қувватини камида уч марта ошириб, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини 500 минг метрга етказишмоқчи.

• Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг тил маркази қошида корейс тилини ўрганиш бўйича махсус синф очилди. Бу «Тараққиёт» тил маркази ва Қорақалпоғистон Республикаси корейслар уюшмаси бошқарувининг ҳамкорлиги самарасидир.

• Яқинда Ўзбекистон Республикаси Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси қошида ташкил этилган «Ёшлик» секциясининг таъсис йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни ассоциациянинг раиси М. Мирқосимов кириш сўзи билан очди. Унда ташкилий масала муҳокама қилинди. Тошкент Давлат техника университетининг ректори, академик Тўлқин Миркомиллов секциянинг раиси этиб сайланди. Секция низоми қабул қилинди ва келгуси вазифалар белгилаб олинди.

Республика матбуоти хабарлари
асосида тайёрланди.

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ

3-БЕТ:

• «ҲАҚ ТАРОЗИСИ ҚОШИДА»

6-БЕТ:

• «МУҲАББАТ АЛДОВЛАРИ»

8-БЕТ:

• «ТУНГИ ЗУЛУКЛАР»

КЕЙИНГИ

СОҢЛАРДА:

• ИБРАТЛИ ҲИКОЯТЛАР

• УЙЛАНИШНИ
ИСТАМАЯПМАН... НЕГА?

• КАЙТАР ДУНЁ

**АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!**

тел 39-16-56
FAX 39-17-63

Қишнинг бир куни ҳам қиш

Муассисларимиз
фаолиятданЖАМГАРМА— КҲРИК-
ТАНЛОВ ҲОМИЙСИ

«Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси Сурхондарё вилоят бўлимининг ташаббуси ва ҳомийлигида Термиз Давлат университетида «Соғлом авлод — юрт бойлиги» мавзuida курик-танлов ўтказилди. Бунда ўзбек филологияси факултетининг «Сайда-на» ҳамда биология факултетининг «Табобат» командалари узаро куч синашдилар. Ҳар жиҳатдан устун бўлган «Табобат» командаси ғолибликни қўлга киритди. Шахсий ҳисобда эса Шоира Абдуллизова 1, Дилфуза Қўнғиротова 2-уринни эгаллашди. Ғолиб команда ва талабалар жамғарманинг қимматбаҳо совғаларига мушарраф бўлилар.

МАЪРИФАТГА
ҚҲШИМЧА
СТИПЕНДИЯ

Тадбиркорлик ва ишбилармонлики йўлга қўйиб олган жамғарма савобли ишларга ҳам қўл урарди. Термиз Давлат университетининг аълочи, ташкилотчи талабаси Маърифатхон Расулова 1996 йил давомида «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармасининг вилоят бўлими ҳисобидан қўшимча стипендия олиб турадиган бўлди.

СЎРАГАНГА ЁРДАМ
БОР

Жамғарманинг вилоят бўлими томонидан Шеробод туман болалар ва аёллар интернатуи, вилоят сил касалликлари диспансерига, вилоят санитария эпидемиология станциясига, вилоят дезинфекциялаш станциясига, Термиз шаҳар болалар поликлиникасига, шунингдек жамғарма бўлимининг Ангор туманидаги таянч нуқтасига ҳар хил тиббий анжомлар, дори-дармонлар уларнинг суровномалари асосида бепул тарқатилди.

«ОРЗУ» ИШ
БОШЛАДИ

Жамғарма бўлими директори Тошмурод Қобилов ва унинг жамоаси идора хазинасини хайрия, илтимоснома пуллари билан эмас, ишбилармонлик ва тадбиркорлик эвазига тушади-ган маблағ ҳисобига бойитиш йўлидан қатъият билан боришмоқда. Шўрчи туманида жамғарма бўлимига қарашли бўлган «Орзу» савдо ишлаб чиқариш хайрия корхонаси ҳам шу мақсадда ташкил этилди.

Ўз мухбиримиз

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

1948 йилда ташкил этилган Умумжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ВОЗ) ер шароҳилисининг сўхат саломатлигини мустаҳкамлаш борасида муайян ишлар қилиб келмоқда. Унинг таркибига 183 давлат қиради. 1992 йил 22 майда Ўзбекистон ҳам ушбу ташкилотнинг Оврупо худудий бюросига аъзо бўлди.

УСТ республика соғлиқни сақлаш тизимида ислохотлар ўтказиш, турли юқумли касалликларга қарши курашда барча куч ва имкониятларни бирлаштириш ҳамда соғлом турмуш тарзини ташвиқот қилиш масалаларида Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан яқиндан ҳамкорликни амалга ошираётир.

Шу боисдан ҳам УСТ Оврупа бюроси директори Жо Эрик Асвал республикамизнинг «Соғлом авлод учун» 1 даражали ордени билан мукофотланган биринчи чет эл фуқароси бўлди.

Соғлиқни сақлаш Вазирлигида бўлиб ўтган брифинг ана шу масалаларга бағишланди. Унда УСТнинг фаолияти, режалари ҳақида батафсил сўзлаб берилди. Учрашувда Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги бош мутахассиси, медицина фанлари доктори Абдулла Убайдуллаев республикамизда упка касалликларига қарши кураш чоралари тўғрисида муфассал гапирди ўтди.

Журналистлар уларни қизиқтирган саволларга тулиқ жавоб олдилар.

Фарзанднинг турт мучаси соғ-омон дунёга келсин. Унинг бу мунаввар оламини кура олиши, товушларни эшитиши, нутқ ирода этиши, ўз ақлу идрок билан ҳаётдаги ҳар бир воқеа-ҳодисани илғай билиши ана шу азалий шарт билан боғлиқдир.

Борди-ю, у ақлан заиф бўлиб дунёга келса-чи? Қўзлари теварак атрофни, борлиқни кура олмаса-чи? Эшитиш қобилиятдан маҳрум бўлиб туғилса-чи? Ёки булмаса абадий ногиронлик... Педагогика фанлари номзоди, Ўзбекистон халқ таълими вазирлиги таълим илмий-методика маркази махсус лаборатория мудири Рихсинисо Шомамудова билан мана

ардоқда эканлигини таъкидламоқчиман.

Баъзан чуқур ҳаёлга толаман. Қўзлари оғир бир болақай тинмасдан китоб ўқийди, изланади. Ёки қулоғи яхши эшитмайдиган қизча спицада шу қадар чаққонлик билан кийим тўқийдики, ҳайратдан оғзингиз очилади. Сўзлаб бахтидан бенасиб бола эса қулоғи мўқалам тутиб, оламини идрок этишга интилади.

— Республикада «Соғлом авлод учун» дастури амалга ошириляпти. Оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш, болаларнинг ақлий ва жисмоний томондан баркамол бўлиб ўсиши учун қўлгина хайрли ишлар амалга ошириляпти. Сиз мутахассис сифатида ёрдамга муҳтож болалар би-

таъкидлаш уринлики, «Брайл» усулидаги «Алифбе» дарслиги қўлга тегади.

— Сиз яқинда Австралия, аввалроқ эса Буюк Британия давлатларида бўлиб қайтдингиз. Уларда дефектология соҳасидаги ишлар биздан устунмикин?

— Бизнинг махсус мактаб-интернатимиздаги ўқитиш ишлари уларникидан кам эмас. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг илм ва фан бўлими томонидан уюштирилган «Ёрдамга муҳтож, ногирон, соқов болаларни ўқитиш» мавзусидаги халқаро илмий анжуманга қатнашиш бахтига муассар бўлдим. Унда 20 та давлат вакиллари иштирок этиб, 8 та давлатнинг иш услуби муҳокама қилинди. 5 кунлик анжуман

«ДАРДИНГНИ ОЛАЙ,
БОЛАЖОН!»

шулар ҳақида сўхбатлашдик.

— Гўдак-фаришта. У туғилган заҳоти яшаш учун кураша бошлади. Биз тилга олаётган ёрдамга муҳтож болалар ҳам бу курашдан четда қолмайдилар. Ахир улар ҳам тирик вужуддир. Ҳамма нарсадан баҳраманд бўлгиси келади уларнинг ҳам. Аммо тақдир уларни... Эшитиш, қуриш, хис қилиш, илғаш қобилияти уларда муҳассам эмас. Ҳар лаҳзада ёрдамга муҳтож. Аввало, инсоний меҳр-оқибат, мурувват, меҳрибонлик устун қўйиладиган бизнинг жамиятда ёрдамга муҳтожлар ҳар доим

лан ишларининг аҳволига қандай баҳо берасиз?

— Республикада ҳозирги кунда жами 84 та махсус мактаб-интернатлар мавжуд. Уларда 30 минг атрофида болалар таълим-тарбия олишади. Умумтаълим мактаблари қошида 200 дан зиёд нутқи яхши ривожланмаган болалар учун махсус синфлар ташкил қилинган. Бу айримларга каттагина рақам бўлиб туюлиши мумкин. Лекин махсус мактаб-интернатларга жалб қилинмаган болалар қанча? Буни ҳеч биримиз айтиб бера олмаимиз. Чунки Республикада чекка қишлоқларида бундай таълим масканларига ўз болаларни юборишни ор билиб юрган ота-оналар оз дейсизми?

Лабораториямизда «Истикболли дефектология» дастури ишлаб чиқилган бўлиб, таълим тизими тарбия жараёни билан уйғунлашиб кетган. Асосий мақсад шундан иборатки, дастурга мувофиқ махсус мактаб-интернатлар алоҳида жиҳозлар билан таъминланиши керак. Алоҳида дарслик ва қўлланмаларни ўқувчиларга тарқатиш ҳам кўзда тутилган эди. Таълим-тарбия ишлари ни махсус концепция асосида ташкиллаштириш гоёси илгари сурилди.

Ҳозир бу дастурда белгиланган вазифалар тулиқ уйддаланди, деб айта олмаиман. Лекин шуни қувонч билан

давомида Обервар шаҳридаги бошланғич мактабларнинг дарс жараёнида қатнашиб, у ерда соғлом ўқувчилар орасида ногирон болалар ҳам ўқийтганининг шўҳиди бўлди. Интеграция, яъни биргаликда ўқитиш Канада, Англия, Чили, Испания, Италия, Зимбабве ва Венгрия давлатларида кенг қўлланилар экан.

Англияда ногирон болалар туғилган оилага эътибор катта. Касал болаларни ҳаётга тайёрлаш оиладан бошланади. Бу масала бўйича қўзи оғизлар учун қироллик институтидида фаолият курсатувчи 17 кишидан иборат «Соғломлаштириш хизмати» маркази мутахассислари жойларга бориб, ота-оналарни турли хил адабиётлар ва техник воситалар билан таъминлайди. Лондондаги ҳар бир графлик ўз худудида жойлашган мактаб-интернат ва коллежни иқтисодий жиҳатдан таъминлайди. Ота-оналар ўқиш учун болаларига ҳақ тўлашмайди.

Бир сўз билан айтганда, хорижий давлатларнинг ногирон болаларга муносабати худди биздагидек.

— Рихсинисо опа, сўнгги саволим режалар ҳақида...

— Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорига қўра, шу йилнинг сўнгги чорагида Тошкент шаҳрида дефектологларнинг халқаро анжумани ўтказилиши мўлжалланаяпти.

Яна бир гап, ёрдамга муҳтож болалар махсус муассасалар ташкил қилишга имконият бўлмаган жойларда одатдаги мактабларга жалб қилинавериши керак.

Сўхбатдош: Хўлкар ТҲИМАНОВА

Ахборот

САНЪАТ МАЛҲАМДИР

Халқларни бир-бирига яқинлаштирадиган энг улуг куч санъатдир. Мен Ўзбекистон Рассомлар уюшмасининг кўргазмалар залида очилган Хитой Халқ Республикаси амалий санъати кўргазмасини кўздан кечирар эканман бунинг яна бир бор гувоҳи бўлдим. Хитой миллий маданиятини ўзида муҳассам этувчи бежирим ҳайкалчалар, чинни буюмлар, тасвирий санъат асарлари ва кўргазма залига қўйилган бошқа махсусотлар сизни бир зум қадимий ва афсонавий Чин мамлақати олиб кетади.

Санъат тил ва чегара танлаймайди деганларидек, олис Хитойлик усталар томонидан яратилган бу муъжизавий асарлар қалбингизни асир этади.

Ушбу кўргазма Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси, «Экосан» экология ва саломатлик халқаро жамғармаси ва республика Хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан ташкил этилди. Мазкур кўргазма шуниси соҳасида эътиборга лойиқки, унда намойиш этилаётган махсусотларни харид қилиш мумкин. Сотувдан тушган маблағ эса Оролбуйидаги экологик аҳволи яхшилашга, авваламбор, шу худуддаги аёллар ва болалар соғлигини ҳимоя қилишга сарфланади.

Дилафруз

Туркистон бир —
Ватан бирБАРВИХАДАГИ
УЧРАШУВ

Барвихада дам олаётган Қозогистон Республикаси Президенти Нурсултон Назорбоев ҳузурига Россия Федерация Президенти Борис Елцин ташриф буюрди. Учрашув чоғида Қозогистон ва Россия ўртасидаги муносабатларни янги босқичга қўтариш, МДҲ давлатларининг ҳар томонлама яқинлашуви борасида қилиниши керак бўлган ишлар муҳокама этилди.

СУВ —ҲАЁТ
МАНБАИ

Туркменистон гарбини сув билан таъминлаш шу кунинг муҳим муаммоларидан бири бўлиб турибди. Шу атрофдаги бир қатор аҳоли пунктлари Боқудан танкерларда келтирилаётган сувдан фойдаланаяпти. Бу эса анча қимматга тушмоқда. Шунинг учун Бугдойли туманида Қорақум каналидан келётган сувни тозалаб, истеъмолга яроқли қолга келтирувчи станция қурилиши кўзда тутилмоқда.

ШИША

КЕРАКМАСМИШ-А?!

Киргизистондаги иқтисодий зарарга ишлайтган корхоналарни қайта куриш ва тугатиш билан шуғулланувчи агентлик Бишкек шиша заводини тугатиш тўғрисида қарор қабул қилди. Завод бугунги кунда шиша гўлдонлар, декоратив гуллар, ҳар турли шиша ҳайвонларни тайёрлайди. Лекин бу буюмлар бугунги кунда кимга ҳам керак, дейишмоқда агентликдагилар.

ТҲҚИМАЧИЛАР
ШАҲАРЧАСИ
ҚУРИЛАДИ

Ашқободаги Сапармурод Ниязов номидаги тўқимачилик комбинати Германиянинг «Текстима» фирмаси билан музокаралар олиб бормоқда. Музокаралар мувофиқлаштирилганда, комбинатда кичик тўқимачилар шаҳарчаси қурилади. У ерда пахтани сақлаш ва қайта ишлашдан тортиб, тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга ҳам бўлган жараён амалга оширилади.

ДЕПУТАТЛАР
ҚАРШИ

Киргизистон Президенти Асқар Акаевнинг Россия Федерация Президенти Борис Елцин билан бўлидиган учрашувда қатор масалалар орасида Киргизистоннинг Божхона Иттифоқига аъзо бўлиши ҳам муҳокама этилиши кўзда тутилган. Лекин мамлакат парламенти ана шу ҳужжатни (агар у имзолангудек бўлса) тасдиқламаслиги ҳам мумкин. Зотан, бугун Киргизистонда мамлакатнинг Божхона Иттифоқига аъзо бўлишининг оқибат ва натижалари ҳусусида аниқ маълумотга эга эмаслар.

КОСМОСГА
ҚИЗИҚИШ

Қозогистон Республикаси Миллий аэрокосмик агентлиги қошида «Инфракос» давлат корхонаси ташкил этилди. Бу янги давлат қурилмаси «Бойкунгир» космодромиди муассасаларининг сақлалиши ва улардан оқилона фойдаланиш масалалари билан шуғулланади.

Р.Албеков сурати

Ҳаётимиз аввалгига ўхшамаган бир шароитда, ўзга манзаралар асносида кечаётди. Бир вақтлари кўпчилигимиз учун ноқулай, уятли саналган нарсалар бугунги куннинг одатий кўринишларига айланиб қолди. Албатта, ҳар бир одам ўзининг ҳатти-ҳаракатлари, қилаётган иш-юмушлари, номай аъмоли учун ўз виждони, қалби олдида охи-оқибат ҳисоб бермоғи керак. Халқимизда «Ҳисоб-китоби бури ёни йўқ», деган ибора бор. Худди шундай. Агар сиз ва биз ўз олдимизда ҳисоб беришдан буйин товлар эканмиз, бу билан зиммимиздаги масъулиятни ҳеч қачон соқит қила олмаймиз. Бизнинг азалий ва абадий тарбиятқундамиз борки, илло Унинг ҳузуринда албатта, ҳисоб беражамиз. Зеро, биз барчамиз олдиндаги улуг имтиҳонга пешвоз бораётган талабалармиз. Маъвоийлардан бири: «бу дунё охи-оқибатнинг экинзоридир», деган экан. Муқаррар рост гап. «Нима эксанг, шуни ўрасан», деган мақол баъйини арпа ёки шолени кўзда тутиб айтилган эмас, албатта. Ҳақ қошига ким қандай ҳосил билан боради, ҳамма гап ана шунда.

«Термиз Давлат университети доценти Чори ака Эшқораев яқинда бир даврада оғриқ билан гапирди:

— Термиз шаҳрида қатнайдиған 4-автобусда намози жумадан енгил, ёруғ кайфият билан қайтиб келаётган эдик. Охи-оқибат тик туриб келаётган бир усми-рининг қаттиқ-қаттиқ гапир-ишлари, сўкинишлари гурунгимизга раҳна солди. Автобус эркак-аёл, болалар, қариялар билан лик тула. Лекин бирон киши унга «Болам, жим ўтир ёки бўлмаса сал оғзинга қараб гапир, уят бўлади», деб аввал оҳиста, агар кўнмаса «Товушингни учир!» деб айтмади, айтолмади. Охири чидаб туролмай: «Болам, бу ерда отанг тенгилар, онанг тенгилар бор, уялмайсанми?» дедим. Шунда усмир кўзларимга тик қараб жавоб қилди: «Қўлингдан келганини қил, мен бойнинг боласиман!» «Бойнинг боласи» вокзалга яқинлашмасдан бир бекатда тушиб қолди. Шундан сўнг бироз енгил тортган одамлардан бири «Бой боласи бўлмай эрталоқ жувонмарг бўл!» деган бўлса, яна биров «Сенга ҳам худо инсофу тавфиқ берсин», деди. Барибир кўнглида улуг Рамазон кўнларининг бирида ноҳуш таасурот пайдо бўлди. Билмадим, нима бўлаяпти ўзи, ё биз ёшларни тушунмай қолаяпмиз, ёки

тарбия қилиш қўлимиздан келмаётди, ёки бўлмаса ёшлар бизни тушуна олмаяптилар. Ёш-ёш йигитлар, қизларнинг жамоатчиликлари олдида, тортинмасдан ва тап тортмасдан ҳар хил қилиқлар қилишлари, бепосна гаплар билан сўкишишлари ҳеч кимни ажаблантирмай қўйди...

Термиз бозорларини ораласангиз, болалар – бўлғуси қувё йигитлар, бўлғуси келинчақлар шунчалик гаройиб сўкинишларни тилга олади-ларки, бу сўзларни излаб дунёдаги биронта лугатдан ҳам топа олмайсиз. Одамни таҳликага соладиган нарса шуки, уларнинг тиллари бундай бешарм сўзлар, сўкинишларга тобора қойим бўлиб бораётди. Яна бир хавфли жиҳати — биз бундай ҳолатга урганиб, «адаптация» ҳосил қилиб бораёпмиз. Усми-ринида бехаё гап-сўзлар билан тили қотган, қотаётган бу йигит-қизлардан эрта

моқдалар. Бугун ёш ҳам, кекса ҳам, момолар ҳам, қизлар ҳам бозорда.

...Ўлчовдан, тарозидан уриш ке-чирилмас ғуҷоқ эмас, балки қўллар учун санъатга айланиб бораётганлиги охи-оқибат нима билан тугар экан. Наҳотки бир кун келиб «сув-ники сувга қолди, қатикнинг пули», деган кўҳна ҳақиқат ўз кучини кўрсатмайди, дея ишонишаётган бўлсалар... Ўзоққа боришнинг хожати йўқ: Термиз шаҳридаги «Юбилей» бозорига қиринг-да гушт, гуруч, ширинлик, сабзавот ёки бошқа шу ка-бирларни харид қилинг. Ҳар бир со-тарманининг ўз қўл тарозиси бор. Салгина нарса ҳам шу қадар тарози босиб кетадики, ҳайронлар қоласиз. «Мен беҳабар қолиб, дунёдаги оғир-лик ўлчови ҳақида ислохотлар ҳам бўлдимкин?» деган шубҳага бора-сиз гоҳи. Бугун тарози ўлчови ҳақи-да шикоят, гап-сўзлар кўп бўлая-пти. Бозорлардаги 80-90 фоиз таро-

«ёғнинг килоси фалон сўм», деб ёзиб қўйишади? Ёки бўлмаса бир кило ёғ бир литрлик идишга жой бўладими? Ёки бўлмаса кило билан литрининг ўлчов микдори тенгми? Шу нарса ҳозир чалкашиб кетди, чалкаштириб юборишди. Агар кило билан литрнинг фарқи йўқ десангиз. Сурхондарёнинг чекка қишлоқларида зигир ёғи тортаётган жувоқашлар ёғни тарозига қўйиб, килолаб сотишади, лекин литрлаб эмас. Вилотнинг бошқа ерларида ҳам, айниқса Термиз шаҳрида ҳам пахта ёғи со-тишда галати ҳолга дуч келасиз. Мана, сиз дуқонга идиш олиб кир-дингиз. Сотувчи бир литрлик бан-кани олади, сўнгра иккита бармо-ғини банкага етганича тикади ва шошилишч ёғни олиб, сизнинг идишингизга қўя бошлайди. Ёғ та-мом туқилиб битмасдан, банкани қайтариб олади ва яна шундай да-вом эттиради. Хуллас, ўн кило ёғ учун пулингизни олиб қолади со-тувчи, аммо сиз идишда 8-9 кило ёғ билан қайтаверасиз. Ҳеч ким ҳеч нарса демайди. Гав-жум шаҳарда ёғ сотаётган одамнинг муртини болта кес-майди...

Савдо ишини бошқараётган мардлар марҳамат қилиб, ха-ридорларга литр билан кило-нинг фарқини айтиб бериш-син, нафақат айтиб бериш-син, балки ишни кўрсатилга-нидек жорий этишнинг йури-ғини излаб қуришсин. Ҳоргин, ха-лқнинг, иқтисодий юмушлардан чарчаган одамларнинг чунтагига човут солиш, ою куннинг ёруғида хиёнат қилишни ўзларига касб-одат қилиб олганлар баъйини ҳа-локатга қараб бораётган одам-лар эканлигини руй-рост айтинг. Агар илгингиздан келса, жазола-н. Лекин барибир улар муқаррар жазодан қочиб қутулмасликлари-ни ҳам бир қарра эслатиб қўй-инг-чи, нима бўларкин.

... Барчамизнинг рўпарамизда Ҳақнинг буюк ва асло адашмайдиган тарозиси турибди. Биз барча-миз ана шу улуг ажрим кўнига, буюк тарози қошига кўнма-кун бо-раётган одамлармиз...

Махмуд АБУЛҒАЙЗ,
вилот мухбири

Кўзгудаги ўзимиз

ҲАҚ ТАРОЗИСИ ҚОШИДА

бир кун қандай чоллар, қандай кам-пирлар вужудга келишини бир кўз олдингизга келтириб қуриг...

Яна бир нарсага кўзимиз «пи-шиб», урганиб қолаяпти. Усмир та-лаба қизлар, ўкувчи қизлар — азма-мазза чоллар билан ҳам қўл ташла-шиб кўрашади. Бечора чоллар ҳам ўзларига маҳалладош, қишлоқ-дош, қўшни бўлган, қизлар томони-дан аввалбошдан узатилган қўлга ў-ларининг балки ориқ, балки қоқсуяқ, балки гуштдор қўлларини бирик-тирдилар... Қизларнинг катта ёшда-ги эркаклар, чоллар билан хотиржам қўл ташлашиб саломлашишлари, қу-ришишлари қанчалик таомилга кир-масин, барибир, кўзни қувонтиради-ган манзара эмас, қўришишга ав-вал қўл узатган қизлар табиийки, сў-рашишни ҳам олдин бошлаб, чол-ларнинг юз-қўзларидан кўз ўзмай ҳол-авҳол суриштирадилар: «Қа-лайсиз бова, яхши юрибсизми, ўғил-қизларингиз, оғайниларингиз ҳам эсон-омонми?...

Бозор шароитларга ўтиш кимни тоширди, кимнидир ҳаддидан ошир-ди. Хамиртурушида яхшилик алома-ти бўлган кишилар эса оғир-енгил-ни сабот билан енгиб, оҳиста бор-

зилар руй-рост ураётгани қизиқ. 800-900 граммлик харидингиз бир кило-ни дадил босиб кетмоқда. Тарози-бонларнинг иши, тарозиларнинг ҳо-лати билан қизикадиган одамнинг йўқлигини қўриб эса, «бундан ким-лар манфаатдор экан?» деган хаёл-га борасиз.

Бировнинг ҳақиқа хиёнат, тарози-дан уриш уша одамнинг ўзига, бо-лаларига, насл-насабига қилаётган тажовуз эканлигини билишармикин! Тарозидан урилаётган граммлар, ки-лолар учун муқаррар ҳисоб-китоб бў-лажанингиз англаб етмоқ, сесканиб тавбалар қилмоқ, тавалло қилмоқ учун ў қадар кўп ақл керак эмас.

Сиз менга айтинг-чи, ёғ, шу ўзи-мизнинг пахта ёғи, оқ ёғнинг соти-лиш тартиби қандай? Килолаб со-тиладими ёки литрлаб? Агар литр-лаб сотилса, нега унда дуқонларда

А. Сапарматов сурати

• Сабр...

НАСИБАЛИ ДУНЁ БУ...

асло фарзанд бўлмасмиш, катта дўх-тирлар шундай дебди...

Алқисса бу каби совуқ гаплар наинки Жалол ва Жангилойга балки уларнинг ота-оналари, қариндош-уруғларига бориб етди. Бундай миш-мишларни эшитмоқ, эшитиб чидамоқ ҳам оғир эди.

Кайвонилар, ўзини маслаҳат-гўй деб билгүвчилар Жалолга дедилар: «Эркакнинг хотини бит-та бўлмайди, бу туғмас аёл би-лан умрингни зое кетказма, фурсат борида яна уйланиб олгин».

Тили ўткир бир хил аёллар, момолар бўлади. Шулар Жанги-лойнинг қўлоғига оҳиста шипши-дилар: «Қизим, дунёда бепушт

эркаклар ҳам бўлади. Ҳали ёшсан, бошқа бировга тегсанг, фарзандли ҳам бўласан...

Бундай маломатли, ичида катта-катта тошлари бор гапларни эшит-моқ ва яна эшитиб чидамоқ Жалол-га ҳам, Жангилойга ҳам жуда-жуда оғир эди. Лекин улар бир-бирлари-дан ажрала олмасдилар. Улар қал-бини буюк муҳаббат бир-бирига тоа-бад занжирбанд қилиб боғлаб қўйганди.

Улар туну кун илтижо билан яшар-дилар: «Зурриёд бер, Эгам, тирноқ-қа зор қилма, Аллоҳим!». Ва ниҳоят... нурафшон кўнларнинг бирида Танг-

ри уларга баҳоси йўқ туҳфа ато эт-ди. Эр-хотиннинг тилаги, сўрови, илтижоси қўлларга етди. Олти йил ўтгач ўғиллик бўлдилар.

Жангилойнинг кўз ёшлари, ил-тижоси ижобат бўлди: ўғил кўрди. Жалолнинг саботи, сабри Аллоҳга ёқди: қўчқордек ўғилга ота бўлди.

Жалол ва Жангилойни сабр, са-битлик мақсадга етказди. Уларни буюк муҳаббат камолга етказди. Улар ишқ ва сабр сабаб энг эзгу мақсадларига етдилар.

Улар ғийбат, фитналар азоби-ю, оғирлигидан ана шу собит муҳаб-бат муҳофаза этиб турди. Ана шу содиқлик, ана шу собирлик ту-файли улар илтижоси ижобат бўл-ди.

Насибали дунё бу, ҳар ким ти-лагига яраша, феъл-атворига яра-ша яшайди, топади...

Рустам ДАВЛАТОВ

Агарки...

ҒОЛИБ БЎЛСАНГ ЭХТИМОЛ

— Тунни ёритадиган икки ҳарф-дан иборат нарса нима?

— Ой!

— Турт бурчак, оппоқ, чойга сол-санг эриб кетади?

— Қанд!

— Э, бўлди, сен бемалол теле-видениедаги топқирлар мусобақа-сида иштирок этсанг бўлаверар экан.

Кизалоқ қачон, қандай қилиб юриб кетди — ҳеч ким билмай қолди. Неча кунлардан буён уни алдаб, гоҳ қўлчаларидан судрагандай қилиб, тинмай юришга даъват этган онаси ва акасини доғда қолдириб, хонтахта олдидан деворчага «топ-топ» — юрди-кетди. Онаси ҳовлида ўз юмушлари билан банд эди. Катталарнинг «Ая, аяжон, қаранг», — деб ҳаяжон билан қақширишларини эшитиб уйга чоғди. Кичкинтой бир қўли билан деворни ушлаганча ўз-ўзига нималарнидир чулдирадди.

Она катталарнинг қувончига қувонч қўшди: «Илоийм, босган изинг яхшилик, ширинликам етакласин», — деб кенжатоининг оёқчалари остига ширинлик сочди.

Мана, шу кундан бошлаб Ширипча уйининг у бурчидан бу бурчига, гоҳ йўлагу ошхонага қараб атак-чечак қила бошлади. Оллоҳнинг меҳрибонлигини қарангки, шу нҳол гулдеккина вужудга ҳам ўз-ўзини ҳимоя қилиш туйғусини ато этган: ширинтой худди дорда юриб бораётган дорбоз каби икки қўлини икки ёнга лангардек, ёйиб, аниқ жойни мулжалга олиб қадам ташлайди. Гоҳ қўлчалари мувозанатдан чиқади, нҳолгина беихтиёр чайқалиб кетади... Худди шу лаҳзаларда катталарнинг, айниқса, онагининг бутун борлиги ҳадик, қўқувдан ҳушёр тортади. Жигарпорасининг ёнига учиб боради: «Ишқилиб, йиқилиб тушмасин» — деган ҳаялда юраги симобдай титрайди.

Гудак вужуди гулбаргдан ҳам нозикдир-ки, агар мўъжиза юз бериб унга атиргулнинг баргидан жўй қилиб берсангиз, капалак қанотининг еллишидан ҳам озор топиши мумкин. Шунинг учун унинг атрофидидаги нарсалар, буюмлар жуда беозор, хавфсиз қўринганда ҳам безъибор, бепарво бўлмаслик керак. Эҳ, бу тиниб-тинчмаган, мургаккина жони миттигина танасига сиймаган полапоннинг қўзига нималар қизик қўринмайди. У ҳамма нарсани ушлаб, ҳатто тишлаб қўргиси келади. Бу гапга мийингизда қўлиб қўясангиз. Лекин, салгина ҳаялга борсангиз, ота-оналарнинг, катталарнинг бепарволиклари кичкинтой келажакда бир умр армон бўлиб қолган воқеалар ҳам ёдингизга тушади. Илоийм, ана шундан асрасин.

Момоларнинг уғитлари борки, бола-ни жуда, авайлаб-асрайверма, папалайверма, лекин, бепарво ҳам бўлма деганлар.

Қани-қани асалим, шошилмай битта-битта босиб олдинга юравер. Мен энди сени ҳушёрлик билан қўзатиб ту-

раман, қалтис йиқилишлардан асрайман. Аллоҳдан сўрайман-ки, қадамларинг эзгулик, яхшилик йўлларида туташсин.

Кичкинтой уйинга шу қадар берилиб кетдики, ҳатто, иштонини ҳўлаб қўйганини ҳам ҳар гал ўзи сезмай қолади. Онаси, опачаси урушгандай бўлади: «Нега «туш» қиламан демайсан? Оҳ, сезгир, бегубор қалбингдан айланайин, болажон!» Юқоридидаги танбехга жавобан ширинтой иккилашиб-иккилашиб қадам ташлаб келади-да, бошини қўли солганича онасини ёки онасини аста қучоқлайди. Шу ҳолатида у: «Мен гуноҳ қилиб қўйдим, кечиринг», — дейётганга ўхшайди. Бас, азизим, жаҳлингизга эрк берманг. Қўярсизми, кичкинтойингиз, нав-нҳолнингиз ҳар бир таҳдидли сўзингиздан бир қалқиб тушаяпти. Мана, шу мулоийм табии-тини қаттиқ гап-суз, бақирликларга қўни-қирманг. Аста бошини силаб, мулоиймлик, сабр-тоқат билан ўқтираверинг. Хадемай қўлингиз тоғораю кир ювишдан ан-

Абдурашу Пардаев сурати

• Гўдаклар олами

УЙИНГИЗДА КИЧКИНТОЙ БОР

ча енгиллаб қолса ажабмас. Гудак қалбидаги бир туйғун асранг, қадранг. Яъни, у ҳар қандай гуноҳ қилиб қўйган тақдирда ҳам, унга иқдор бўлса, кечирим сўраса, хатосини тузатиши мумкинлигини қатъий одат қилиб ўлғайсин. Бу гапимга ҳам қўлаясиз, юзларингизда бир истеҳзо борки, эндигина ўзи ёшига тўлган бола бўлса, гуноҳ, кечирим сўраш, хатонини тузатиш деган гапларни тушунармиди, демоқчиси-да! Балки, тушунмас. Лекин, имонимиз қомилки, ҳис қилади. Худди мана шу ҳиссиётнинг умри узун бўлсин.

Бир кун опачасининг қўлогини тешириб, сирга тақиб қўйишди. Жараҳатланган жой қўз ҳавосидан газак олдимни ёки бепарволик оқибатиданми, қўлоқларнинг биттаси яра бўлиб кетди. Кичкинтойнинг қўзи опачасинг дори суртилган қўлогига тушиб қолди-ю ўзича чўгураб нималардир деди. «Ва-ва бўлди, оғрипти», — деди опачаси худди азоб тортаётгандай йиғламосираб. Кичкинтой шошиб опачасинг бошқа қўлогига қаради. «Буниси оппоқ», — деди опача чехраси очилиб. Мургаккина қўласини астагина дори суртилган қўлоқга текказди-да, «Оппоқ, оппоқ» — деб сийлай бошлади.

Шу-шу бўлди-ю... қўлоқдаги яра катталарнинг ёдига тушса, бўлмаса, уларнинг иш ва юмушлари қўп... Кичкин-

той эса ҳар гал опачасининг ёнига келганда, дастлаб унинг қўлогига қарайди. Ҳаттоки қўчаларининг учи тугунча бўлади «Ва-ва? «Ва-ва?» — деб меҳрибонлик билан сўрайди опачасидан. Опача меҳри товланиб уни бағрига босади. «Оппоқ, оппоқ», деб яранинг изи ҳали битмаган қўлогини майин қўчалари билан силаб қўлади...

Оҳ, умр иморатимни мустаҳкам устун бўлиб юксалтириб турган болажоним-а? Сенинг бўйинг эндигина опачангнинг бетига етди. Лекин, баъзи дийдаси, кўнгли қаттиқларга бегуборликда, самимийликда, инсонга ғамхўрликда қалбинг устозликка муносиб.

Опачониси, сен Ширинтайнинг ҳажжи, шифобахш, Оллоҳдан шифоталаб қўчаларини ўнгли. Токи бу қўллар раҳмдил, меҳрибон дилнинг тилмочлари бўлиб қолсин. Опачониси, сен ҳам Оллоҳдан Ширинтайга соғу саломатлик сурамоқчи бир кун ҳам эсдан чиқарма. Чунки, Оллоҳнинг тил истакларидан қўра ҳам дил истакларини тезроқ мушарраф этмоқликка ваъдаси бор.

Бир кун қизик бўлди. Сўхбатлашиб ўтиришганда ота беихтиёр акса уриб юборди. Кичкинтой худди бир муаммонни ечаётгандай ўйланиб турди-да, кейин, на-

интернатга бермоқчимиз. Ҳеч бўлмаша ҳарф танишсин. Балки шу ўқиши сабаб гапириб кетишармиди... каттаси 8 ёшга, кичиги 6 ёшга тўлди. Бирор кун паймонамиз тулиб... уларнинг ҳоли не кечади унда...

— Худого шукур қилинг, айланай, анави тепаликнинг ёнида турадиган Нозимахон бор-ку, шаҳардан келин бўлиб тушган. Танийсиз. Эри «скори помуш» ҳайдайди-ку! Билсангиз керак, бир боласи ногирон, туролмайди. Биринчи синфда ўқийдиган попуқдеккина қизчаси ҳам бор эди. Кечаги қор-ёмғирда сирганиб каналга тушиб оқиб кетибди. Ҳалигача топишмаганмиш. Яратганинг ўзи ана шундай фалокатлардан асрасин.

— Катта қизимни қўрсангиз ҳавасингиз келади, — деб гапида давом

да, уйда рўзгорга мадад бўлармикан деб тикиш тикаман. Турмуш ўртоғим ишдан келгунча йиғлаб-сиқтаб юрагимни бушатиб оламан-да, кейин ўзимни қўлга олиб овқатимни пишираман. Кундузлари-ку ўтиб кетади-я, тунда иккала боламнинг қўш-қўзларига тикилиб, йиғлаб чиқаман. Ногиронми, ожизми, ахир фарзандим. Эркак кишига қийин бўлар экан, мен-ку, аёлман, юрагимни унга бушатиб оламан. У эса менга далда берган бўлади-ю, аммо ичидан зил кетади. Эҳ, холажон, нимасини айтай. Қайси гуноҳимга болаларим шундай тугилди. Тунов кунини исравка олиш учун балнисага борсан дўхтир хотин ҳужжатимга қўл қўя туриб, бу касал «наследственный» деди, шундоғмикан, билмасам.

Оҳ, азизим, шунчалик мусибатларинг сабаби оддийгина қариндошлик ристаси бўлганлигини билармикансан! Сен бунини Оллоҳнинг пешонамга ёзгани деб ўйласан, холос!

Сен ногирон фарзандларинг тепасида туларни тонга айлантириб уларнинг азиз чехрасига тўймасдан чиқаркансан, улардан кечини-ку бир дақиқа бўлсин ёдингга келтирмагансан, келтирмайсан ҳам!

Лекин шундай оналар ҳам борки, уларни танимайсан, ушалар сенинг босган изларингга ҳам арзимайди. Сен, мунгли синглим, муштипаргинам, ана шундайларнинг қошида буюксан. Соппа-соғ, қўғирчоқдек, ту-

риги уйга кириб кетди. Катталар бунга эътибор ҳам беришмади, Бир-оздан сўнг миттивой қўлида даструмол билан қайтиб чиқди ва уни дадасига узатди.

Ота «Балли қизим», — дедию даструмолни олиб ёнига қўйди. Шунда Ширипча яна даструмолни олиб отасининг оғиз-бурунларини ўзи арта бошлади. Ҳамма завқлиб қўлиб юборди.

Шундан кейин болакайнинг қўлига енгилгина, кичкинагина нарсаларни бериб иш буюрадиган бўлишди: «Ма, бунини опанга элтиб бер!» «Асалтой, пайпоқчангни олиб келгин, кийдириб қўяман!»...

Бундай пайтларда болакайни кузатсангиз... Худди катта одамлар каби жиддийлашади. Ўзига топшириқ айтилган лаҳзадан бошлаб ҳамма нарсани унутди. Тўғри бориб ишни бажаради. Кейин катталарнинг мамнуниятини қўриб, бирдан шўхлиги тутайди.

Одамларнинг бир-бирига суянч бўлмоғи, ишончи нақадар саодатбахш куч! Унинг завуқ лаззатини мана шу норасидагина ҳам ҳис эта бошлади. Дарвоқе, «Бола — подшоҳ» дейишади. Атрофдагиларни тушунмаган, англамаган қалб подшоҳ бўлармиди?

(Давоми бор)
Муҳтарам УЛУҒОВА

Бу ажиб дунё

ЁЛҒОННИНГ УМРИ КИСКА

Токио шаҳрида утказилган «Гузаль бақалоқ жаноб» тасвирида австралиялик хўппа семиз Билли Топпс (оғирлиги 182 кг) голиб чиқди. Кейин маълум бўлишича, у аслида аёл киши бўлиб, исми Меланда Топпс экан. Ташкилотчилару томошабинларни бошлаб лақиллатган бу хоним голиблик тожи ва барча мукофотларни қайтариб беришга мажбур бўлди.

тидек сайраб гапириб турган жигарбандларини ҳеч иккиланмай, ғам чекмай болалар уйига топшираётган оналар ҳам бор. Сен уларни билмайсан. Мен эса биламан! Уша ўз вақтичоглигини уйлаган аёллар қаршисида олижанобсан. Эринг топган маошга қаноат қилиб, 2 ногирон фарзандингни қанотингга

ЧАРОСДЕК...

олиб, соғлом қизингга иш ўргатиб, фариштадеккина бўлиб, уйинга фазй қўшиб ўтирасан.

Сендай сабру тоқатли, иродали, мунису, муҳтарам аёллар бор бўлсин. Оллоҳ сенга қувват берсин. Бир кун тортган азобларинг роҳатга айланиб, меҳнатинг рўёбга чиқишини жуда-жуда истар эдим...

Сизларни эса, турмуш бусағасида турган азиз сингилжонлар, қариндош-уруққа келин бўлишингиз фожали оқибатларидан яна бор бор огоҳ қилмоқчиман.

Басира САЙИДИ АЛИ

ҚИЗИМНИНГ

Мен-ку ўз ташвишларим билан йўлга чиққан одамман. Беихтиёр ёнимда гаплашиб кетаётган аёлларга разм солдим. Уларнинг бири қўлликкина жувон, иккинчиси эса сочлари қордек оппоқ аёл эди. Истаиманми, йўқми барибир сўхбатларини тинглашга тўғри келарди.

— Тақдир пешонамга шуларни ёзган экан, холажон. Қандоқ қилай, уч фарзандимнинг иккитаси, тўнғичим билан кенжам соқов бўлаб туғилишган. Каттаси кўп нарсани баъзи пайтда тушунмайди. Лекин, баъзан айтганимни қила олади. Овқатларини ўзлари ейишади. Борманг дўхтиримиз, қўрсатмаган табиимиз қолмади ҳисоб. Энди шу иккисини Тошкентдаги махсус мактаб-

Мухаммад Амин сурати

Бу ажиб дунё

БЕРМУДНИНГ ЯНА БИР СИРИ

АҚШлик астронос Клод Лудиннинг айтишича, у 1945 йил декабридаги ҳарбий укув машқлари пайтида Бермуд учбурчагида ғойиб бўлган бомбардимончи самолётларни топган. Бу самолётлар Марс сайёраси атрофида 40 минг километр тезлик билан учиб юрган эмиш. «Уларни кимдир бошқараётган бўлиши керак», — дейди олим.

Келин... Чехрасида ҳаё, назокат нурланаётган сулув-сулув санамлар.

Келин... Юз-кўзида, либосию-сузида ибо акс этиб турган фаришта янглиг чехралар. Уларга боққан сари боққингиз келаверади. Ҳавасланасиз...

Ҳа, келин қувонч, бахт элчиси. Келин хонадонга ўзи билан бирга бир олам қувонч, шодлик олиб келади.

Юртимизда келин тушириш билан бирга бўладиган куплаб маросим, урф-одатларимиз борки, уларнинг ҳар бири ажойиб рамзий маънони англатади. Эзгу мақсадлар касб этади.

Тошкентда янги келин тушиши муносабати билан ўтказиладиган ажойиб урф-удумлар бор. Булардан бири «Келин кўрди» маросимидир.

Ушбу маросим ўтказилишдан мақсад келгусида келин,

она бўладиган қизларга оқилаю-уддабуронлик, муомалаю-пазандаликни ўргатиш, азалий урф-одатларимиздан сабоқ беришдир.

«Келин кўрди» маросимида келин уч кун мобайнида дастурхон

«КЕЛИН КЎРДИ»

тузаб, турли-туман пиширик, таомлар тайёрлаб бекалик хислатлари, хушмуомалалигу орасталигини кўрсатади.

Шу кунлари келин тушган хонадонлар кичкинтой қизчалар, хотин-қизлар билан гавжум бўлади.

Қиз—жувонлар кўрган келинлари ичида энг яхшиларини узаро солиштирадilar. Яхши-яхши хислатларини эса келинлик арафасидаги қизларимиз дилларига жо этиб олишади.

Фотимахон Исақова шахримиз-

даги Нодирабегим маҳалласига яқинда келин бўлиб тушди. Ўзингиз биласиз янги келган одам ҳамманинг эътиборида бўлади. Бу синчков эътибордан муваффақиятли утавериш ҳар кимга ҳам насиб этавермайди. Шу ўринда Фотимахонга омад кулиб боққандек. Негаки, уни маҳалладагилар ибולי, ораста келин, деб таърифлашди бизга. Бизнинг Фотимахонлар хонадонига ташрифимиз Муборак Рамазон ҳайити кунларига тўғри келди. Турли пишириқлару мева-чевага тўлиқ дастурхон ат-

рофида шу хонадоннинг энг азиз кишилари онахонлар, опа-сингиллар ва жажжи қизалоқлар жамулжам бўлишган. Уларнинг барчасининг мақсадлари бир. Шундай улуг айём кунларида оиланинг янги фарзанди қўлидан «Ҳайит чой» ичиш. Фотимахон таъзим билан барча йигилганларга чой қуйиб узатади. Онахонлар «Умрингдан барака топ. Бахтли, тахтли бўлгин» дея дуо қилишади. Дуо-ю ширин тилак-

лар хонадонга нур бағишлайди.

Хонадондан кўнглимиз алланечук усиб, шодланиб чиқади. Халқимизнинг шундай гузал урф-удумлари борлигига, тасаннолар айтамыз.

Д. САПАРОВА,

«Оила ва жамият» мухбири

Табриклаймиз

Ҳурматли Биллур МАҲКАМОВА!

Таваллуд айёминг қутлуг бўлсин. Фасллар келинчаги бўлмиш баҳорга эш

туғилган экансан, илло қалбинг-ни ҳеч қачон баҳорий кайфият тарк этмасин. Оиланга тинчлик, ишларингга ривож, тани сиҳатлик тилаб

АКБАРОВлар оиласи.

Ҳурматли дўстим Абдувоҳид МАВЛОНОВ!

Сизни 1 март — туғилган кунингиз билан чин кўнгилдан табриклайман. Ҳамиша армоннинг уткинчилигига, қувончнинг шериклигига, бахтнинг борлигига ишониб яшанг.

Баҳриддин

Ҳурматли дўстим Шарифжон! Сизни туғилган кунингиз билан табриклайман деб курсдошингиз Алишер.

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Ҳурматли падари бузрукворимиз Ҳамидулло РИСКҲУЛОВ!

Сизни 1 март — қутлуг 50 ёшингиз билан табриклаймиз. Ғамдан йироқ қайгудан узоқ бўлиб, ҳамиша бахтнинг кўчогида, фарзанду набираларингиз оишда соғ-саломат юринг. Аллоҳ сизга буюр, нурли кунларини ҳеч қачон дутмасин деб

умр йўлдошингиз Рихсихон, фарзандларингиз ва набиралар.

Ҳамду-сано айтмоқлик жоиз

Аллоҳга асли

Андин кейин арзийди отадек инсон насли.

Минг бора бугун Сизга тасаннолар айтсак оз,

Инчунин дилда бори — мақтовими.

Сизга хос.

Дастлаб айттим келади: Дунё тургунча туринг,

Улуг одамлар ичра иззат

икромда юринг.

«Ло илоҳо иллаллоҳ» —

«Ло аба илло аба»,

«Ло» дегани йўқ демак

Аллоҳдан узга илоҳ.

Ота ўрнин босувчи ҳеч зот

йўқдир дунёда,

Ҳар инсон ота деса бахти

бўлур зиёда.

Адажон тингланг энди

Дилшодингиз сўзларин,

Дийдорингиз нур этди

фарзандингиз юзларин

Алҳамду лиллаҳ, мана

бугун мавлудингизга

Жамланди азиз дўстлар,

таъзимда бари Сизга.

Омин дейлик барчамиз

Сизга кўп умр тилаб,

Нисор айлайлик жонни

пешонангизни силаб.

Илоҳим юз йил яшанг,

бизлар эса хизматда,

Меҳру муҳаббат ила бўлинг

доим иззатда.

Ганжимизсиз — бошда тож,

Сизга фидо мингта жон

Абадул биз парвона токи

тургунча жаҳон

Бу ажиб дунё

ДУСТИНГДАН ТОП

Бир вақтлар АҚШ президенти булган Абрахам Линколннинг дусту Орвилл Браунинг исмли жанобнинг кундалиги эълон қилинди. Унда ёзилишича, президентнинг хотини Мэри Тодд Линколн хоним шахсий эхтиёжлари учун уйламай-нетмай давлат хазинасини совураверган. Қолаверса, у аслида йўқ хизматкор учун маош сифатида хазинадан ойига 100 доллар (утган асрнинг 60 йиллари учун катта пул) олиб турган.

Энди сен кимларнинг меҳрига зорсан, Менинг юрагимнинг мажруҳ парчаси.

А. ОРИПОВ.

Хона... Бир вақтлар дунё шодлигини ўз бағрига сиғдирган бу мўъжазгина хона бугун ёлғиз менинг гиналаримни кўтаришга ожизлик қилаётгандай... Кўнгил тула дард. Уларни кимгадир айтгинг, юрагингда борини тўкиб солгинг келади. Сени тушунадиган, дардинга малҳам бўладиган одам эса йўқ. Энг даҳшатлиси, сен ишониб-суянган киши сен ҳақингда бошқалардан-да кура ёмонроқ фикр юритади. Бир вақтлар одамлар «Дунёдан тўйдим» деса, уларнинг устидан кулиб аҳмоққа чиқарардим, энди эса ўзим

йўқ бўлса керак. Мана сиз яна ичибсиз. Ҳар қалай «У» ҳақида ҳаёллардан бир дам бўлсада кутулай дегандирсиз... Лекин... Эҳ, мен ҳам «У»ни уйласам даҳшатга тушавераман... Нима учун яшайпмиз ўзи. Кечагина улар учун ҳамма нарсадан кечишга тайёр эдик. Хўш бугунчи, нимага эришдик? Севгидан етим, бахтдан ярим, орзудан айри қолиб, бахт ўрнига бахтсизлик, орзу ўрнига армон, висол ўрнига айрилиққа рўбарў келдик. Биз «бахт» — деб сиғинганларимиз бахтсизлик бўлиб кучоқ очаяптими, жўра! Оҳ, уларга қўл силтаб кетиш қанчалик оғирлигини ўзлари билармикин... Уф-ф, қишлоққа кетгим келяпти, Акбар. Ўз бахтимни, эҳтимол, бахтсизлигимни менинг кўнглимга инсонийлик туйғуларини мужассамлаштирган қишлоғимнинг тупроқ кучаларию, тиканзор қир-адирларидан қидирсам дейман. Эсингиздами, шаҳарга келган вақтларимизда фақат эргитамиз ҳақида ўйлардик. Орзуларимиз бу кўхна оламга сиғмасди. Ҳозирчи, эртаман ҳақида ўйлаш у ёқда турсин, ҳатто бугуним ҳам омонатдай туюлади.

— Бўлди, сиз ҳам юракни эзаверманг...

— Кечиринг Акбар, бир гап келиб қолдида йўқса... Ҳаммасига тушунаман. Баъзан ярим кечаси туриб сигарета тутатганларингиз, хонага сиғмай сиқилаётганингизни куриб менинг ҳам юрагимда бир титроқ пайдо бўлади.

● Талабалар ётоқхонасида

МУҲАББАТ АЛДОВЛАРИ

Уша кун, сенинг уйингда ёр-ёр садолари янграётган эди. Уша кун ўз қишлоғим мени бағрига сиғдирилмаётган эди. Аслида ҳамма ҳаммасига ўзим сабабчи,

айбдори ҳам ўзим. Ўзи нега севгига ишондим. Уни баъзи бирларга ўхшаб шунчаки ҳавас ва хирсга йўғириб юрверсам бўлмасмиди? Даҳшатга юз очган дунёнинг азоблари шулар орқали кўнглим шоҳсупасидан жой олмадимми хир. «Кўйсангчи Акбар, шу ерда ҳам шоирлигинга бординг. «Кўнгил шоҳсупаси» эмиш. Қабристон!!!» Ҳаёл йўлагига бир бегона шарпа изғийди. Мен унга қоқилиб кетаман. Ростдан ҳам азобларга гурковлик қилган бу қалбнинг «шоҳсупалиги» қолдимми. МЕНимен ҳақимда қайғура бошлайди. «Бечора Акбар. Ҳолингга боқсангчи.» Ҳа мен нима қилибди? Ҳеч бўлмаганда у даги ширин хотиралар билан иман. Ахир уларни ҳеч ким мендан қўйиб ололмайди. МЕНимга тушунтирди. У яна давом этади... «Дунёдан бахтсизроқ одам бормикан, бор бўлса, уша ҳам сен... сен... сен...».

...Эртаси куни уйдагиларнинг ҳай-ҳайлашига қарамай йўлга тушдим. Гуёки ёлғиз шаҳаргина дардларимни тушунадигандек, юракка таскин берадигандек туюлди...

Баҳриддин АБДУ САИД

ДЕРАЗА

БОШ ПРОКУРОР АЙБЛАНМОҚДА

Яқинда Россиянинг Бош прокурори вазифасини бажарган Алексей Илюшенко устидан расмий равишда жиноий иш қўзғатилди. У порахўрлик, мансабини суистеъмол қилишда айбланмоқда. Тергов ишларини олиб бориш давомида Алексей Илюшенко қамоқда сақланмоқда.

КУЁВЛАР ЯРМАРКАСИ

Бошқирдистоннинг Дуванский тумани Метели қишлоғида оқсоқоллар ҳудди шундай ярмарка ўтказишни режалаштирмоқдалар. Чунки қишлоқда 50 дан ортиқ уйланиш ёшига етган йигитлар қаллиқсиз юришибди. Мактабни битириб ўқиш мақсадида шаҳарга кетган қишлоқ қизлари эса, уша жойларда бахтини топиб кетишмоқда. Бундай муаммони Бошқирдистоннинг бошқа қишлоқларида ҳам учратиш мумкин.

ОЛТИ ЙИЛДА ТОПИЛДИ

Махшур рассом Иван Шинкиннинг Қозон шаҳри музейида сақланаётган «Қарағайзор» номли асари бундан 6 йил муқаддам дом-дараксиз йўқолган эди. Маҳаллий милиция ҳодимларининг узоқ йиллар давомида олиб борган қидируви уни яна ўз жойига қайтарди. Асар музейга тез-тез келиб турадиган томошабинлардан бирининг уйдан топилди. Терговчилар «Қарағайзор» асарининг илҳосмандидан нима учун бу ишга қўл ўрганлигини аниқлашмоқда.

ЯНГИ МЕҲМОНХОНА

Эстониянинг Тарту шаҳрида «Барклай» номли янги меҳмонхона очилди. Унинг диққатга сазовор бўлган биносиди Дудаевнинг иш хонаси ҳам бор. 80-йилларда Тарту шаҳридаги авиабазалардан бирига кўмондонлик қилган Дудаев шу хонада ишлаган экан.

Тарту шаҳридаги кучалардан бири эса Жоҳар Дудаев номи билан аталади.

ҲОКИМИЯТНИ АЛМАШТИРГАН ТАОМ

Эски қисқичбақа гўшtidан тайёрланган таом Кипр Республикасида бутун ҳокимиятни алмаштиришга сабаб бўлди. Чунки таомни истеъмол қилган республика президенти Главос Клиридис ва ҳукумат аъзолари захарланиб, ҳаётдан кўз юмишди.

Хорижий матбуот хабарлари асосида тайёрланди

Кучли рухий жараён билан боғлиқ бир ҳасталик, иллат бор-ки, у одамлардаги газаб, нафрат ва ҳирсн тобора алангалади. Натижада инсон уз ақлига бўйсунмай, шайтонга йўл беради. Биз қўрқинчли филмларда кўраётган, ора-сира уқиб, эшитаётган бундай касаллиқнинг бир қўриниши — vampirizmдир.

«Дунё халқларининг мифлари» энциклопедиясида жумладан шундай дейлади: «Европа халқларининг қадим мифологиясида vampir — кечалари қабрдан чиқиб, қўшапалакларга айланувчи ва ухлаб ётган одамларнинг қонини сўрувчи, зарарли иллат микробларини юқтирувчилардир. Жиноятчи, ўзини-ўзи ўлдирган, жодугар, қабихиятчи кишилар оламдан ўтишгач vampirга айланган». Славян мифологиясида эса бунга «упыр», яъни гурдан чиқиб одамларнинг қонини сўрувчи қонхўр, дея алоҳида изоҳ берилган.

Vampirларнинг мавжудлиги бу объектив реаллик эканлигини рухшунослар ҳам бугунги кунда бот-бот таъкидлашмоқда. Буни қарангки, vampirларнинг ҳам узига хос таснифи бўлган.

1. Хайвонот оламидаги vampirлар. Бу гуруҳга қўшапалаклар оиласига мансуб, асосан қўрамоғларнинг қонини сўрувчи паразитлар кир-

ган. Мезазой эрасида мавжуд бўлган йирик молюска — vampirоморфлар кўпинча динозаврларнинг қонини суриб яшашган.

2. Сохта vampirлар (псевдовampirлар) Бу гуруҳга руҳан носоғлом, ўзини vampir дея ўйловчи кишилар кирилади. Улар ўз ҳаёт фаолиятларидаги изчиллиқни сақлаб қолиш учун организмга тоза, иссиқ қон зарур, деб ўйлайдилар. Ва улжасининг артерия ва вена қон томирларини суришади. Фан бундай касаллиқнинг тез-тез учраб туриши ҳақида кўплаб маълумотлар келтирилган. Аммо ёмон томони шундаки, киши руҳиятидаги бу ўзгариш доим махфий кечаркан. Шу сабабли атрофдагилар ҳатто

Роберт Эйслер ўзининг «Бури табиатли одам» асарида инсон қачонлардир беозор, фақат ўсимлик ва мевалар билан озикланувчи жонзод бўлган. Яшаш учун кураш, ёввойи хайвонларни ўлдириш уларни истеъмол қилиш баробарида унда қонхўрлик, ваҳшийлик шаклланган, дейди. Ҳақиқий vampirлар қилмишларини яшириш мақсадида бирон-бир йиртқич қиёфасида ҳам ўз улжасига ташланишдан тийишмайди.

Африканинг баъзи бир қабилалари сиртлон ва леопардлардан шер ёки йўлбарсларга қараганда кўпроқ қўрқинчаркан. Чўчки сиртлон ва леопардлар одамларни тез-тез таъқиб этиб, ўлдириб кетаркан. Олим

кейин Европада vampir — жодугар устидан энг катта суд жараёни бўлиб ўтди. Жиноятчи Петер Стуб 28 йил давомида бури қиёфасига кириб қотиллик қилиб келганлигини тан олади.

Австриялик Оахим Хубнер деган солдат йигит 1720 йилда галати воқеанинг гувоҳи бўлади. Яъни бу йигит зарурат юзасидан бир мuddат қироллиқнинг Хайдам деган қишлоғида, фермерлар оиласида ижарада яшаган. Бир кун кечқурун стол атрофида барча жамулжам бўлиб ўтиришганда, уйга тўсатдан галати бир чол кириб келади ва лом-мим демай уй соҳибининг елкасига туртиб чиқиб кетади. Кейинги кун эса уй соҳибини ўлик ҳолда топишади. Уй эгасининг ўғли эса ўша чол 10 йил илгари вафот этган бобо-сини эканлигини айтиди. Хубнер бу воқеани солдат дўстларига шунчаки бир эрмак тариқасида сўзлаб берганди. Қарабсизки, бу гап тез орада полковник Граф Каддераснинг қўлгоғига етиб боради. Граф фермерлар оиласини сўроқ қилганда оила аъзолари яна ўша гапни такрорлашади. Шунда Каддерас чол қабрини қовлашни буюради. Ажабланирлиси шундаки, жасад худди кеча тупроққа қўйилгандай эди. Майитнинг Кекирдагини кесишганда эса унда ҳали қотмаган қон аломатларини кўриб янада ҳайратланишди.

Алижон САФАРОВ

Астағфирулло!

ТУНГИ ЗУЛУКЛАР

буни сезмай ҳам қолишадди. Аммо касаллиқнинг энг ўткир кризис босқичи бошланганда хаста ўзини тўтолмай қолади. Ва атрофдагиларга катта зиён етказадди. Қизиги шундаки, псевдовampirларнинг бўлажак қўрбонлари тасодиқий кишилар бўлишди. Масалан, фоҳишалар, гиёҳхонлар ва ароқхўр, тунги саргузашт ишқибозлари — севишганлар.

Сохта vampirлардаги касаллик синдроми асосан тунда қўзғаниги боис улар тунлари овга чиқишади.

3. Ҳақиқий vampirлар.

Уйлям Сибрукнинг айтишича, ўша қабилалардаги бир ёш йигит сиртлон терисини ёпиниб олиб, қабилалар орасида vampirлик қилган.

Ўрта асрларда Европада бўрилар энг қонхўр, ваҳший хайвон саналган. Шу сабабли vampirлар ҳатто бури қиёфасида ҳам инсонларга таҳдид солганлар. Масалан, 1574 йилда ўлимга маҳкум этилган Жиллет Гарнер бури қиёфасида ўнлаб қотилликларни амалга оширган.

Гарнер ўлимидан 15 йил

Қизиги шундаки, ушбу ёзувга қараб олимлар қонотда бундан минглаб йиллар олдин юз берган портлаш ҳақидаги маълумотларни аниқлаганлар. Ҳозирги пайтда қонотнинг ушбу жойида гамма-нурлар манбаи маълум.

Бугунги кунда қўл соатларини билмаган одам бўлмаса керак. Соатлар қачон пайдо бўлган?

Н. СОАТОВ, Бухоро вилояти
Дастлаб «Куёш соат» лари, яъни қуёш нуридан тушган соалардан фойдаланилган соатлар бўлган. Кейинчалик, сув ва қўл соатлари ҳам ихтиро қилинган.

936 йили Герберд деган руҳоний илк пухта механик соатни ихтиро қилган. Кейинчалик уна бир руҳоний — Силвестр қўнғирқоқ соат ихтиро қилади. Ва нихоят 1640 йили Галилео Галилей соатларда маятник ишлатишни тақлиф этади. Ўзи бу нарсани ясаб улгурмайди, 1649 йили унинг ўғли биринчи маятникли соат асайдди.

Ҳозирги замон мукамил механик соатлари Х.Гуйенц томонидан 1657 йили ясалган.

Замонавий электрон соатлар эса асримизнинг 70-йилларида пайдо бўлди.

Қонот султони М.Улугбек шўхрати оламга машҳур. У ўзигача бўлган илмларни жамлаган эди. Шунинг эътиборига олиб сурамоқчи эдим, юлдузлар оламига таалуқли энг қадимий кузатишлар ким томонидан ва қачон утказилган?

А.САТТОРОВ,

Самарқанд шахри

Юлдузларни кузатишга таалуқли энг қадимий ҳужжат Хитойдан топилган тошбақа чаногига битилган ёзув бўлса керак. Бу ҳужжат тошбақа чаногига милоддан олдинги XV асрда битилган.

Муассисларимиз:

Ўзбекистон

Республикаси

болалар

жамғармаси ва

«Соғлом авлод учун»

Халқаро хайрия

жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР:
Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:

Ўзбекистон «Матбуот тарқатилуш уюшмаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Матбуотчилар кучаси, 32-уй.

Телефон: 36-54-80
Эркин Эшонкулов
навбатчилик қилди
Обуна индекси — 64654
Руйхатга олиш № 33
Буюртма Г-089 25684 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.